

ΜΗΝΥΜΑ

του Wolfgang Götz, Διευθυντή του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας

Στο πλαίσιο της δημοσίευσης της
Ετήσιας έκθεσης 2007 για την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη
Να μην δημοσιευθεί πριν από τις 22.11.2007, 10:00 ΩΚΕ

Η *Ετήσια έκθεση* που δημοσιεύεται σήμερα για την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη πραγματεύεται δύο θεμελιώδη ερωτήματα: Τι γνωρίζουμε σήμερα για τη χρήση των ναρκωτικών στην Ευρώπη; Και, τι έχουμε διδαχθεί όσον αφορά την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά;

Τα ερωτήματα αυτά είναι σημαντικά γιατί, ανεξαρτήτως πολιτικών πεποιθήσεων ή ιδεολογίας, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής σε ολόκληρη την Ευρώπη αναγνωρίζουν πλέον ότι για να προχωρήσουμε στην επίλυση του προβλήματος των ναρκωτικών θα πρέπει να αναλύσουμε τα διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με το μέγεθος και τη φύση του προβλήματος, καθώς επίσης το κόστος και τα οφέλη των διαφόρων προσεγγίσεων. Υπό το πρίσμα αυτό, η έκθεση υπογραμμίζει επίσης τη δέσμευση της Ευρώπης να χαράξει πολιτική στον τομέα αυτό κατά τρόπο ισορροπημένο και βασισμένο στα υπάρχοντα στοιχεία και να καταβάλει αδιάλειπτη προσπάθεια αντί για υιοθέτηση «πρόχειρων» λύσεων.

Στην Ευρώπη το πρόβλημα των ναρκωτικών εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρή πρόκληση τόσο στον τομέα της υγείας και της κοινωνικής πολιτικής όσο και στον τομέα της επιβολής του νόμου, και δεν είναι δύσκολο να εντοπιστούν τομείς του συγκεκριμένου προβλήματος που προκαλούν έντονη ανησυχία. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε την πρόοδο που έχει επιτευχθεί και να παρουσιάσουμε τις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες οι έξυπνες επενδύσεις αποδίδουν καρπούς.

Η έκθεση που δημοσιεύεται σήμερα αποκαλύπτει ότι, σε αρκετούς σημαντικούς τομείς, η χρήση των ναρκωτικών έχει σταθεροποιηθεί έστω και σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχουν ακόμη και ενδείξεις που μας επιτρέπουν να είμαστε συγκρατημένα αισιόδοξοι, όπως τα σχετικά σταθερά επίπεδα χρήσης ηρωΐνης και κάνναβης και κυρίως τα χαμηλά επίπεδα μετάδοσης του ιού HIV στα άτομα που κάνουν ενέσιμη χρήση ναρκωτικών. Υπάρχει επίσης θεαματική αύξηση των επενδύσεων των χωρών σε δραστηριότητες πρόληψης, θεραπείας και μείωσης των επιβλαβών συνεπειών, καθώς επίσης και εντονότερη εστίαση και καλύτερη συνεργασία για τη μείωση της προσφοράς, όπως για παράδειγμα στην καταπολέμηση της εμπορίας και της διακίνησης. Σήμερα η Ευρώπη και τα κράτη μέλη της διαθέτουν αποτελεσματικότερα μέσα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά από ό,τι μία δεκαετία πριν, χάρη τόσο στις ευρωπαϊκές όσο και στις εθνικές στρατηγικές κατά των ναρκωτικών καθώς και στα σχέδια δράσης και τα σαφή μέτρα που απορρέουν από αυτά.

Μια άλλη θετική εξέλιξη είναι ότι η Ευρώπη διαδραματίζει όλο και πιο σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη δράσεων παγκόσμιας κλίμακας για περιστολή του προβλήματος των ναρκωτικών. Από πρόσφατο λογιστικό έλεγχο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προκύπτει ότι η χρηματοδότηση μέτρων μείωσης της ζήτησης και προσφοράς σε τρίτες χώρες από την Ευρωπαϊκή Ένωση ανέρχεται σε τουλάχιστον 750 εκατομμύρια ευρώ. Επίσης, η ΕΕ είναι πλέον ο μεγαλύτερος διεθνής χρηματοδότης του έργου του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και την Εγκληματικότητα (UNODC).

Επί του παρόντος, η αξιολόγηση της προόδου είναι καθοριστικής σημασίας καθώς στην Ευρώπη, αλλά και παγκοσμίως, έχουμε εισέλθει σε μια περίοδο απολογισμού των πρόσφατων επιτευγμάτων: το 2008 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την υποστήριξη του ΕΚΠΝΤ, θα αξιολογήσει τα αποτελέσματα του σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ναρκωτικά (2005–2008), ενώ η Επιτροπή Ναρκωτικών Ουσιών των Ηνωμένων Εθνών (CND) θα συζητήσει τη σημειωθείσα πρόοδος όσον αφορά την επίτευξη των στόχων που έθεσε η έκτακτη σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών το 1998. Επίσης, το ΕΚΠΝΤ θα υποστηρίξει τη διαδικασία επισκόπησης στην οποία θα προβεί η έκτακτη σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, παρέχοντας λεπτομερή εκτίμηση της κατάστασης στην Ευρώπη.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, παρατηρούμε με ικανοποίηση ότι σε πολλούς τομείς η κατάσταση που επικρατεί στην Ευρώπη σχετικά με τα ναρκωτικά φαίνεται να είναι μάλλον θετική. Όσον αφορά το συγκριτικό μέγεθος του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη, χρήσιμες πληροφορίες μπορούν να ληφθούν από τη σύγκριση των ευρωπαϊκών στοιχείων με αυτά χωρών όπως η Αυστραλία, ο Καναδάς και οι ΗΠΑ, οι οποίες διαθέτουν ολοκληρωμένη και αξιόπιστη πληροφόρηση σε θέματα ναρκωτικών. Για παράδειγμα, η χρήση της κάνναβης στην ΕΕ ως σύνολο υπολογίζεται ότι είναι σημαντικά μικρότερη σε σχέση με αυτές τις τρεις χώρες. Τα επίπεδα της χρήσης μεθαμφεταμινών εμφανίζονται επίσης περιορισμένα στην Ευρώπη, σε αντίθεση με άλλα μέρη του κόσμου όπου τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της χρήσης των συγκεκριμένων ναρκωτικών.

Εντός της ΕΕ εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών ως προς τη φύση και την κλίμακα των προβλημάτων σε σχέση με τα ναρκωτικά και την προσέγγιση που ακολουθούν τα κράτη για την επίλυσή τους. Ωστόσο, υπάρχει κοινή συμφωνία σε θεμελιώδη ζητήματα, όπως για παράδειγμα σε ό,τι αφορά την ανάγκη οι πολιτικές για τα ναρκωτικά να είναι ισόρροπες, συνολικές και βασισμένες σε τεκμηριωμένα στοιχεία καθώς και αναφορικά με την σπουδαιότητα της πρόληψης, της θεραπείας και της κοινωνικής επανένταξης.

Το θέμα της μείωσης των επιβλαβών συνεπειών, το οποίο παλαιότερα ήταν περισσότερο αμφιλεγόμενο, αποτελεί ολοένα και μεγαλύτερο μέρος μιας συνολικής δέσμης μέτρων για τη μείωση της ζήτησης στην Ευρώπη. Από έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2007 σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου του 2003 για την πρόληψη και μείωση των προβλημάτων υγείας που συνδέονται με την εξάρτηση από τα ναρκωτικά ⁽¹⁾ διαπιστώνεται ότι οι συστάσεις διαδραμάτισαν ρόλο στην παρότρυνση των χωρών να αναπτύξουν ή να επεκτείνουν τις δραστηριότητες μείωσης των επιβλαβών συνεπειών. Η θεραπεία υποκατάστασης εφαρμόζεται πλέον σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη της ΕΕ και πρόσφατα στοιχεία καταδεικνύουν ότι τουλάχιστον 585.000 άτομα βρίσκονται σε θεραπεία υποκατάστασης στην Ευρώπη. Αναπτύσσονται επίσης υπηρεσίες που συνδέονται με τη χρήση άλλων ναρκωτικών και συντάσσονται εκθέσεις σχετικά με καινούργιες και καινοτόμες προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με την κάνναβη και την κοκαΐνη.

Το βάρος στο πλαίσιο της συζήτησης γύρω από τις κάθε είδους δραστηριότητες που αποσκοπούν στη μείωση της ζήτησης πέφτει στον προσδιορισμό εκείνων των παρεμβάσεων για τις οποίες υπάρχουν ενδείξεις αποτελεσματικότητας. Η πολυπλοκότητα της αξιολόγησης των στοιχείων αποτελεσματικότητας και του προσδιορισμού των προτύπων ελέγχου ποιότητας εξετάζονται στην *Ετήσια έκθεση*. Οποιαδήποτε παρέμβαση όμως, όσο καλά οργανωμένη και αν είναι, είναι απίθανο να έχει αποτελέσματα εάν δεν υλοποιηθεί σωστά. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο πρέπει να αναγνωρίσουμε και να διαδώσουμε τις καλές πρακτικές, ένα θέμα στο οποίο δόθηκε νέα έμφαση στον αναδιατυπώμενο κανονισμό του ΕΚΠΝΤ, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2007.

Ως φορέας παρακολούθησης ασχολούμαστε με γεγονότα και αριθμούς και έχουμε αναλάβει τη δέσμευση να είμαστε επιστημονικώς αυστηροί και αντικειμενικοί. Παρόλο όμως που η επιστημονική αυστηρότητα είναι θεμελιώδης για τη δουλειά μας, δεν πρέπει ποτέ να λησμονούμε ότι πίσω από τους αριθμούς υπάρχουν άνθρωποι, των οποίων οι ζωές επηρεάζονται και ενίοτε καταστρέφονται από τα ναρκωτικά. Πίσω από τις ξερές στατιστικές για τη ζήτηση στον τομέα της θεραπείας, τους συνδεόμενους με τα ναρκωτικά θανάτους και την εγκληματική συμπεριφορά υπάρχουν οικογένειες που θρηνούν χαμένο ανθρώπινο δυναμικό και παιδιά που μεγαλώνουν σε μη ασφαλείς τοπικές κοινωνίες. Η εξεύρεση αποτελεσματικών λύσεων στο πρόβλημα των ναρκωτικών απαιτεί να αποστασιοποιηθούμε από τα στοιχεία, χωρίς όμως να αποστασιοποιηθούμε από το θέμα.

Σημειώσεις:

(¹) http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/drug/drug_rec_en.htm#1

Πληροφορίες και σύνδεσμοι για όλες τις *Ετήσιες εκθέσεις*, τα δελτία Τύπου, τις υπηρεσίες και τις εκδηλώσεις θα είναι διαθέσιμα στις 22.11.2007, 10:00 ΩΚΕ στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://www.emcdda.europa.eu/events/2007/annualreport.cfm>